

<sida1>

Anteckningar till Protocollet, som höll[is] vid förrättad visitation uti Vittangi Kyrkoby den 3^{die} Martii 1844. — Närvarande Herr Pastor Ingemar Lin[d]stedt, missionairen C. J. Grape, Bruks Bokhållaren Malm, samt en del af Lappska och Finska Allmogen.

§.1.

Efter slutad Gudstjenst hölls af underteknad ett kort tal på finska språket, hvarefter några frågor framställdes till Församlingen rörande den Allmänna Guds tjenstens firande, husförhørs hållande m.m. hvarpå Församlingen Svarade, att Gudstjensten, jämte husförhör, samt öfriga presterliga Embets förrättningar, blifvit Vederbörligen fullgjorde.

§.2.

På tillfrågan huru husförhör hålles med Lapparne, svarades af Pastor Lin[d]stedt att en del af Lapparne, dock likväl icke alla infinna sig i de Bondbyar, som ligga Lapparnes kåtor närmast, uti hvilka Bond[-]byar äfven de Lappar förhöras, som der infinna sig.

§.3.

Nämndemannen och Nybyggaren Johan Nilsson Fjellborg från Juckasjärvi samt Bruks Bokhållaren Malm anmärkte, att Böndag icke blifvit hållen i Juckasjärvi Kyrkoby, på den vanliga tiden, nemligen å söndagen efter anders messo dag; att Pastor Lin[d]stedt kommit till Juckasjärvi söndagen förut, och dröjt der till fredagen, hvarefter han afrest till Vittangi, sedan han i kyrkan kungjort, att Böndagen komme[r] att firas i Vittangi; att större delen

<sida 2>

af lappallmogen, efter Pastors afresa från Juckasjärvi, ankommit till näm[n]de Kyrkoby, i den förmodan, att Anders messo Böndagen skulle firas dersammanstädes; att de vid samma tillfälle hämtat flere Lik, som nu ligga obegrafna i Juckasjärvi.

Visitor, som tror sig någorlunda känna förhållandet med Lappallmogen i Juckasjärvi, för hvilken skull den kongl. tillåtelsen, att få flytta tiden till Böndagarnes firande, egentligen är gifven, tillsade nu Pastor Lin[d]stedt samt den närvarande församlingen, att Gudstjenst ovillkorligen bör hållas i Juckasjärvi 2^{ne} gånger om året på den tid, då Lappallmogen, ligger Juckasjärvi närmast, nemligen å söndagen som infaller näst efter Andræ dag, hvilken deraf fått namn af Anders messo Böndag och firas på samma tid i alla Lappmarker af det skäl, att Lapparne då allmänt flytta ner från Fjelltrakterne, och komma Kyrkoplatserna närmast. Andra gången bör Gudstjenst hållas i Juckasjärvi vårtiden, då Lapparne åter flytta opp till fjell[-]trakterna, och komma således Juckasjärvi Kyrkoplatz närmast. Vidare yrkade [~~yrkade~~ **upprepning**] Visitor, att [~~då~~ **överstrykt ord**] tiden, då Gudstjenst skall hållas i

<sida3>

Juckasjärvi, bör tidigt tillkännagifvas allmogen genom Kungörelse från Predikstolen, att ingen okunnighet derom må kunna förebaras, såsom händelsen vid det nu öfverklagade tillfället torde hafva varit. —

Visitation Vittangi kyrka 1844-03-03

Böndagarne i Vittangi kunde firas antingen före eller efter samma Böndagars firande i Juckasjärvi, såsom i andra Lappmarker statueradt är.

§.4. Visitator tillsporde dernäst så väl Pastor som Församlingen om kyrkobyggnaden i Vittangi, huru långt den avancerat. m. m. hvarpå Uplystes, att Plats till kyrkan blifvit utsynt midt i Vittangi kyrkoby af Pastor Lin[d]stedt med Biträde af 2^{ne} nämndemän, men att dervid ingen å Consistorii vägnar varit närvarande. Vidare anmärktes af Missionairen Grape, att den utsynta Platsen vore ganska lågländt och sumpig och således föga passande till kyrkoplats att deremot en holme, som ligger ungefärligen 1/16 dels mil från Vittangi By syntes dertill mera passande. Visitator anmärkte, att vid val af kyrkans plats förnämligast borde hafvas afseende på Grunden, till undvikande af allt för dryga kostnader vid grundens eller stenfotens Upsättande; och hemställer föröfrigt till maxim. venerandi Consistorii bepröfvande, huruvida den utsynta platsen må antagas utan vi-

<sida4>

dare undersökning af ojäfaktige män.

§.5. Pastor Lin[d]stedt anmodades, att gifva Visitator del af Räkningarne öfver redan skedda utgifter i och för Vittangi Kyrkobyggnad, hvilka räkningar af Visitator skulle inlemnas till maxime venerandi Consistorii pröfning.

§.6. Visitator anmärkte, att Pastor Lin[d]stedt förrättat Gudstjensten samt Skriftermål och Nattvards gång utan kappa vid detta tillfälle, och tillsporde Herr Pastorn om ordsaken [[orsaken](#)] dertill; hvartill denne svarade, att han väl hade en kappa, men att han icke ansåg dess Bruk vara synnerligen magtpåliggande, men att om det nödvändigt fordrades, han hädanefter skulle bruka kappa. Saken hemställes af Visitator till max. venerandi Consistorii pröfning.

§.7. Pastor Lin[d]stedt hade å en Socknestämman låtit välja en Socknefullmäktig, vid namn Nils Hindriksson i Vittangi, hvilken nu företedde Socknestämman protocoills utdrag, innehållande sitt Updrag, att vid Visitations tillfället föra talan å Socknemännens vägnar; men som Visitator anser Yttrande rätten vid Visitations tillfällen vara allmän och fri, så kunde å detta Protocoills utdrag icke något annat afseende fästas, än att Socknefullmäktigen egde lika rätt att tala som hvarje annan till församlingen hörande fri man, hvilket till efter rättelse först ändigades. Och som hvarken Pastor eller församlingen hade något vidare att andraga, så hemförlofvades Församlingen med tillönskan af den Högstes nåd och välsignelse. —

<sida5>

§.8.

På eftermiddagen skulle, enligt förut skedd pålysning i Bönehuset, sistledne års Nattvardsbarn förhöras i Prestegården; men vid visitators ankomst dit funnos inga af sist admitterade Nattvards Barn der, ej heller sades några sådane vara komne till Kyrkoby. På tillfrågan om ordsaken

Visitation Vittangi kyrka 1844-03-03

dertill, svarade Pastor Lin[d]stedt, att han väl Upläst kungörelsen derom på samma gång, som tillkännagifvandet om den blifvande visitationen blifvit publicerad; men att det icke heller vore någon plikt på, om dessa Barn uteblefvo; hvaraf vill synas, som Herr Pastorn skulle hemligen hafva instruerat dessa Barn att icke infinna sig. Visitator hade likväl önskat förhöra dessa Barn, såsom i de öfriga Lappmarkerna skett, för att anställa en jämförelse, och på grund af en sådan jämförelse fästa max. venerandi Consistorii Up[p]märksamhet å denna högst viktiga angelägenhet; uti lappmarkerne så mycket viktigare, som Presterne der, sedan de i sednare tider Uphört att besöka Lapparne i deras hemvist, sällan äga tillfälle att dem förhöra och undervisa; hvaraf nödvändigt måste blifva en följd, att den undervisning, som detta folket får i den så kallade Skrift Scholan kommer att gälla för hela lifstiden. — Missionairen Grape hade äfven underrättat visitator, att flere af de Lappska Barn, hvilka Pastor Lin[d]stedt admitterat till Nattvarden voro högst okunnige i Christendomen, samt att de icke [~~kunde~~ [överstrykt ord](#)] ens kunde [~~eller~~ [överstrykt ord](#)] stafva, mycket mindre läsa innantill; och då Pastor nu af Visitator tillspordes om orsaken dertill, an[-]gaf han såsom skäl, att Han icke kände Lappska Språket, och att de Lappska Barnen icke kunde komma tillrätta med det finnska språket; i anledning hvaraf Visitator fästade Herr Pastorns Upmärk-

<sida6>

samhet derå, att max. Venerandum Consistorium i thy fall och derest denna Upgift vore grundad, torde finna sig föranlåten, att skicka Herr Pastorn en medhjelpare i Embetet, som vore hemma i båda språken. Hvad begrepps utvecklingen angår, finner Visitator visserligen Herr Pastor Lin[d]stedts anmärkning sanningsenlig; men i afseende på innan och utanläsning tyckes Herr Pastorns okunnighet i Lappska icke lägga något hinder i vägen, derest Herr Pastorn funne för godt, att göra sig litet mera möda: hvarföre Visitator yrkar, att Herr Pastor Lin[d]stedt, genom maxim. Venerandi Consistorii åtgärd blir tillhållen, att å nyo undervisa de Barn, hvilka, under hans Embets tid admitterade till Nattvarden, icke befinnas ega försvar[-]lig christendoms kunskap; samt att missionairen Grape bör inge en förteckning öfver alla de yngre personer, hvilka han under sina Embetsresor i Jukkasjärvi Lappbyar finner vara i Christendomen okunnige. Visitator anser sig ega så mycket mera skäl till förenämde yrkande, som ett allmänt rykte inom Jukkasjärvi Församling förmäler, att Pastor Lin[d]stedt tar mutor af Nattvards Barnen, och låter renstekar gälla i stället för christendoms kunskap. Det måste också utan tvifvel vara obehagligt för max. ven. Consistorium, att finna sådana förklenliga tillmälen om Lappska Presterskapet på en del ställen vara grundade, som man i sednare tider finner offentligtgjorde genom tryck; till exempel uti C. O. Gravallii Tal, hållit i Stockholms Prestsällskap d. 31 Octob. 1843, der det heter:

"(pag.24) att man länge nog på Lappska Presterskapet, med några lysande undan-

<sida7>

Visitation Vittangi kyrka 1844-03-03

tag kunnat tillämpa det bekanta ordspråket: Qualis rex, talis grex."
Vittangi, Datum som ofvan.

L. L. Læstadius.

P.S. Efter Visi[ta]tions dagen har Missionairen Grape tillkännagifvit, att en del af de personer, som Pastor Lin[d]stedt valt till Catecheter, och efter föregifvande undervisat, varit oskickliga och försumlige i Barnaundervisningen, och att detta torde hafva varit förnämsta anledningen till de täta ombyten med Catecheter, som egt rum i Jukkasjärvi, sedan Pastor Lin[d]stedt tillträdtt pastoratet: Undertecknad hörde Pastor Fjellner föra samma klagan öfver de af Pastor Lin[d]stedt tillsatte Catecheterne, att de hvarken voro tillbörligen undervisade, eller med urskiljning valde; och då nästan samma förhållande finnes anmärkt uti visitations protocollet af den 11te Februari i afseende på Catecheterne i Arjeplog; så finner sig undertecknad föränlåten, att hemställa till max. Venerandi Consistorii Högst Uplysta pröfning, huruvida valet av Catecheter må vara egennyttiga Pastorer öfverlåtet, uti hvilkas intresse ett tätare ombyte af Catecheter måste ingå. Det är lätt insedt, att dugligheten hos en Catechet, består förnämligast uti det nit och den värma, hvarmed han omfattar saken, uti den up[p]offring af egna bekvämligheter, som han är beredd att göra; äfven som framgången af hans vigtiga göromål hufvudsakligen beror af det intresse han kan hafva för sjelfva saken. Men att finna sådane subjecter i Lappmarken, är ingen lätt sak. I [[Arvidsjö överstrykta tecken](#)] Arjeplog, hvarest en M[i]ssions Schola redan blifvit organiserad, torde bristen på

[<sida8>](#)

tjenliga Catechet ämnen snart kunna afhjelpas, om den dervarande Missions Catecheten Nordberg, finge föreslå någon af sina Elever, till hvilken han kunde hysa förtroende; Men i Jukkasjärvi blir det svårare att finna tjenliga subjecter; Och då nu Pastor Lin[d]stedt återigen, enligt hvad Missionairen Grape tillkännagifvit, varit betänkt på att bilda ett Catechet ämne, i någon oduglings ställe, som Nyligen blifvit afsatt, så har bemälte Missionair yrkat, att Pastor Lin[d]stedt borde bilda det nya Catechet ämnet för de arfvoden, han redan förut Upburit, sedan erfarenheten visat, att de af honom bildade Catecheter varit oduglige. Undertecknad vågar hemställa till Max. Venerandi Consistorii högst Uplysta pröfning, huruvida icke Missionären Grape må få sig Updraget att bilda en ny Catechet, med villkor, att Catechet ämnet sedan blir pröfvadt af en ojäfaktig Prestman. Karesuando den 16. maji 1844.

L. L. Læstadius.